

ЗМІНА КЛІМАТУ: ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ, АДАПТАЦІЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Зміна клімату являти собою одну з найбільших глобальних загроз, які ставлять під загрозу життя людей та стан природного середовища нашої планети. Зараз ми спостерігаємо зростаючу інтенсивність цієї проблеми, антропогенні чинники досягли свого апогею, і тепер питанням стоїть не лише уповільнення процесу зміни клімату, але і його адаптація до негайних викликів.

Проте, в Україні останні 2 роки суспільство змушено стикається із загостреною проблемою – війною на всій території України. Необхідно враховувати, що війна вносить значний вплив на зміни в кліматі, що своєю чергою впливає на всі сфери життя українця. Як казав міністр захисту довкілля та природних ресурсів України Стрілець Руслан Олександрович : «На сьогодні промислова активність значно впала у зв'язку з війною, але сама війна стала великим забрудником».

Однією з основних проблем змін клімату є парниковий ефект, за своєю природою є нормальним явищем, оскільки підтримує на Землі комфортну для життя температуру. Саме діяльність людини перетворила це на глобальну проблему. Причиною є парникові гази, в першу чергу, джерелом є викопне паливо, їх висока концентрація призводить до глобального потепління.

Військові дії призвели до значних викидів парникових газів через :

- споживанням палива під час операційних переміщень військової техніки та іншої допоміжної техніки;
- споживанням палива для транспортування боєприпасів, палива, продуктів, медикаментів;
- виробництвом та використанням артилерійських снарядів, ракет, боєприпасів, вибухівок;
- виробництвом знищеної та пошкодженої військової техніки;
- відбудовою цивільної інфраструктури;
- пожежами в лісах та інших екосистемах, а також пожежами в населених пунктах;
- масовими переміщеннями біженців із регіонів бойових дій на західну Україну та в Європу;
- спалюванням бензину та дизельного пального в генераторах.

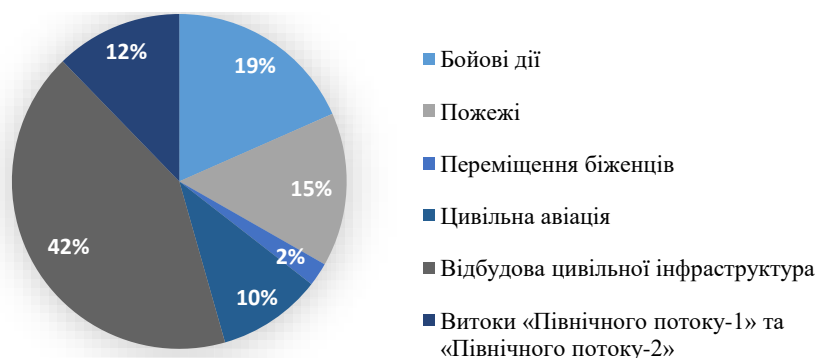

Рисунок 1: Розподіл викидів парникових газів за 12 місяців війни, млн тонн CO₂, екв.[1]

Як зазначалось вище наслідком значної концентрації парникових газів в атмосфері є глобальне потепління. У своїй суті це серйозна кліматична зміна, яка призводить до : збільшення середньорічної температури, інтенсивності природних катастроф, загроза біорізноманітності, зміни в розподілі опадів, збільшення рівня моря і багато чого іншого. Своєю чергою значні зміни клімату, впливають на здоров'я кожної нації, економіку держав, інфраструктуру та всіх сфер життя усіх істот на Землі.

Глобальні кліматичні зміни відбуваються уже, тож окрім запобігання майбутніх критичних змін, потрібно пристосуватися до наявних. У 2022 році, міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України активно долучилося до створення плану післявоєнного відновлення України. Зокрема, розділ «Екологічна безпека» Плану відновлення України у воєнний і післявоєнний періоди включатиме розв'язання проблеми високої вуглецевої інтенсивності економіки та реалізації ефективної та послідовної політики зі скорочення викидів парникових газів, узгодженої з кліматичними цілями ЄС :

Рисунок 2: Етапи реалізації ефективною та послідовною політики зі скорочення викидів парникових газів в Україні 2022-2032 рік. [2]

Російська агресія на території України призводить до негативних наслідків для довкілля, забруднення ґрунтів, вод та повітря, знищення біорізноманіття та руйнування екосистем. Від російської агресії потерпає не лише Україна, а весь світ, негативний вплив на клімат, зумовлений значними викидами парникових газів. Отже, весь світ має долучитись до підтримки України, вплинути на якнайскоріше закінчення геноциду українського народу та всього живого на планеті. Оскільки Україна буде змушена фокусувати увагу на збільшенні мілітаризації економіки та суспільства замість впровадження "зелених" трансформацій, що несе згубний вплив на клімат, який стосується кожного життя у світі

Список використаних джерел

1. Вплив російської війни в Україні на клімат. С.65. URL: <https://ecoaction.org.ua/wp-content/uploads/2023/07/vplyv-ros-viyny-na-klimat-2023.pdf> (дата звернення: 09.11.2023)
2. Розділ «Екологічна безпека» Плану відновлення України у воєнний і післявоєнний періоди. URL: <https://ecolog-ua.com/news/rozdil-ekologichna-bezpeka-planu-vidnovlennya-ukrayiny-u-voyenny-i-pislyavoyenny-periody-chy> (дата звернення: 08.11.2023)